

V R T E C

Štev. 6

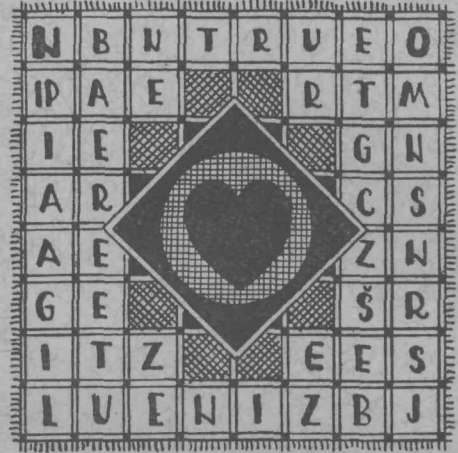
Februar
1942/43 - XXI

Letnik 73

ANKE IN NASTAVE ZA ODPRTE GLAVE

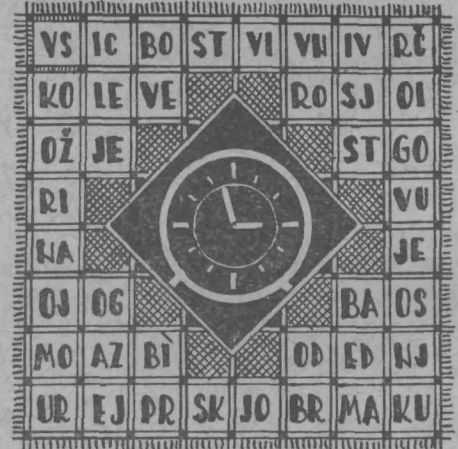
3.

1.

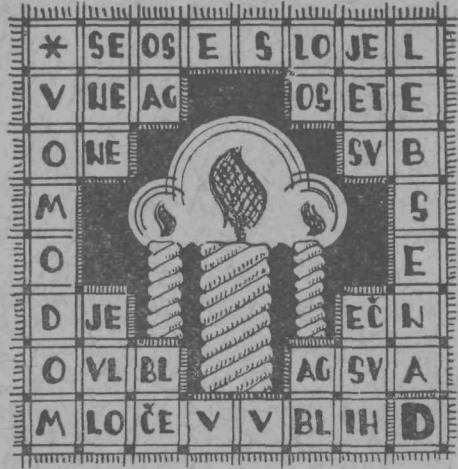
4.

2.

5.

Rešitve do 20. februarja na uredništvo. 10 reševalcev bo nagrajenih.

VRTEC

Št. 6 1942/43-XXI Letnik 73

Janez Samotar

Za svečnico

KAKOR V VEČNEM HREPENENJU
IZGOREVAJO NAM LUČI.
TU SE, MOJ OTROK, NAUČI
ŽRTVOVATI SE V ŽIVLJENJU!

Janko Samec

Vsakdanje srečanje

Na cesti ga srečujem dan za dnev,
ko s knjigami pod pazduho koraka
sam in z očmi pogumnimi junaka
umika se vozovom in ljudem.

Začuden zrem za njim in sam ne vem,
zakaj mi misel veruje prav vsaka,
da možek, ki življenje nanj še čaka,
enkrat se velik zdel bo vsem očem.

Res, da je majhen ves in čisto droben,
ko svoj korak do šole sam ubira;
pogled mu vendar je tako resnoben,

ko da srce mu polni živa vera:
Začetek vsak v življenju je tesnoben,
a cesto le v prihodnost nam odpira!

Fr. Sever

Jutranja ptičkova pesem

Čiv, čiv, čiv,
še sem živ —
ni me vzel še

zimski mraz,
kl razsaja
okrog nas.
Vso to noč sem
zmrzoval,
komaj da sem
živ ostal.
Živ, živ, žav —

bodi zdrav
dečko moj
in veselo
z mano poj,
ker spet sonce
greje nas
ter preganja
zimo, mraz.

Sedem Bernardkovih

5.

Prešla sta pomlad in škrjančkova pesem, svetla zelenina prebujajočega se sveta je splahnela v temnejše barve, sveža rdeča kri ilovnatih, pravkar izoranih njiv je ugasnila v zamolklo rjavino, vonj po mladih gozdovih, po cvetju je tako napolnil ozračje, da že ni vzbujal nikakega presenečenja. Potem so polja zarumenela in Bernardkovi so se preganjali za gobami, vstajali so v ranih jutrih, sopihali v bregovih, se prerekali s starimi gobarji, prenašali polne košare potovkam in se prepirajoč poganjali za ceno, tekali za jagodami in borovnicami ter jih ponujali po redkih višavskih hišah, kjer so jih kupovali. Nekaj časa so nabirali smolo za starega llovčana, potem so se lotili robidovja, trgali so ga v samotnih bregovih ter ga nosili kramarju Boštjančku, hodili skrivaj po suhljad, vmes pa ropotali z motikami po domačem bregu. Ta kamnitni breg res ni hotel roditi, kakor bi bilo treba. Bele skale so se jim rogale, bolj ko je žgalo sonce, bolj zasmehljivo so gledale v njihove razpaljene obraze. Sopihali so v plitvi črnici med kamenjem, prisluškovali potrkavanju žeganjskih zvonov, ki so se oglašali pri podružnih cerkvah nedeljo za nedeljo, vdihavali jasen zrak, ki je vel skozi smrečje od lazov, zraven so pa starejši trije ves čas tehtali in iskali v mislih, če bo prišlo od kod kako presenečenje in nekako spremenilo življenje. Bilo je polno sanj, ki se niso hoteli izpolniti. Brali so v knjigah čudovite stvari, zmeraj se je zgodilo kaj lepega in na koncu tistih povesti so bili reveži zmeraj srečni. Zato so se radi pogovarjali, kako bi bilo prav, če bi tudi oni doživeli kaj nenavadnega.

Ne, zgodilo se ni nič takega. Pri Baliževih je pel gramofon, dan za dnev gramofon. Pesmi so jim postajale počasi znane, potem so se jih naveličali, sodili so, da so kričave in neprijetno piskajoče. Henrika niso kaj prida videli, spočetka se je še zasmehljivo oglasil pri plotu. Nato je postal bahato gosposki in ob nedeljah, ko polovica Bernardkovih ni mogla v cerkev, ker niso imeli obleke, se je šopiril na cesti s pisano ovratnico in bleščečimi čevlji.

»Nekateri imajo zgodaj srečo,« je skomignil oče Bernardek. »Pa ni dobro, če ste mu nevoščljivi, mogoče pa to niti ni sreča. Mlad bahač, star berač. Mi bomo pa še nekaj časa bosí.«

Res so bili bosí in za nedeljsko mašo so si izposojevali čevlje drug od drugega.

Drugače pa Baliževih ni bilo dosti videti. Včasih so v mraku odšli proti gozdu, nihče se ni zmenil zanje. Bili so sončni dnevi in morda so se šli hladiti. Da, nekega jutra je Bernardek odkril, da se vračajo od nekod, nosili so nekaj v nahrbtnikih in molče so plezali po poti proti hiši. Mežikal je za njimi in se smehljaj. Seveda, neki opravek imajo. Več ga ni brigalo. Bil je bolj v skrbeh za svoje delo, ki ga ni bilo nič. Imel je občutek, da ljudje ne potrebujejo več novih oblek, da jim je nekdo sešil obleke, ki se nikoli več ne raztrgajo. Da, to je res, zdaj jih kupujejo na semnjih. Kupujejo kar izdelano, da nimajo z njo toliko sitnosti. Vse stare navade so opustili. Postali so nepočakani ko otroci in se nočejo jeziti z mero in podobo. Tu ni pomagalo nikako vzdihovanje. Bernardek je pljunil v roke in šel po Višavi in se ponudil za kosca. Mladi fantje so ga gledali postrani. Smejali so se mu, češ kosa ga bo vrgla, vile pa prav gotovo. Vendar je nekako zalegel, stisnil je zobe, staro telo je nekoliko zaškripalo, čez nekaj

dni se je privadilo in je delalo kot v mladosti. Ob takih prilikah je moral zgodaj vstajati in je odkril Baliževe in njih poti. Sprva se mu je nekaj zjasnilo, tlesknil je z dlanmi, potem je pljunil po tleh:

»Mene nič ne briga. Zakaj so pa orožniki na svetu? Če so poiskali mene, naj pa še druge.«

Kljub temu sta se nekega dne oglasila pri Baliževih dva orožnika, ko sta šla mimo. Hodila sta okoli hiše in ogledovala drva, potem so ju napotili k Bernardku. Tomaž je bil ravno prišel z dnine in je premleval kos kruha ter ga zalival s kozjim mlekom. Bil je ves zamaknjen v večerjo in je nekoliko osupnil. Orožnika sta se pa ozirala samo po drveh, primerjala sta nekatera polena, nato je dejal starejši skoraj z nekim olajšanjem:

»Prav res sem mislil, da bo spet kaka sitnost. No, dobro ste se zavarovali, Tomaž!«

»Ali je spet kaj izginilo?« je vprašal Bernardek s polnimi usti.

»Eh, vi niste kradli,« je dejal orožnik srdito, »pa ptiček se bo že ujel, čeprav še lepo poje.«

To je Bernardek razumel tako, kot da so mu že na sledu. Skomignil je z rameni in mirno izpil mleko.

»Naj se pa. Meni je napravil zadosti škode in kozo mi je mislil ukrasti, kdor je že bil.«

Tako so šli k jeseni v večnem delu in skrbi za jutrišnji dan. Po polju je gomazelo ljudi in Bernardkovi so pomagali, kjer so mogli, z neko strastjo so lazili za delom. Danes so šli k enemu, drugič so se razkropili, tam so dobili košaro krompirja, drugod samo kruha in eden jim je obljubil, da jim pripelje drva iz hoste, naj si jih naberó. V Bernardku je plalo novo življenje, telo se mu je posušilo, postalo je žilavo in rjavo, skakal je sem in tja in računal in štel. Da, zima bo dolga in na neki način bo treba živeti. Onstran vode je zorelo nekaj vinogradov, po vrtovih je dišalo po sadju. Potem so prišli deževni, dolgočasni dnevi. Od drevja se je osipalo listje in nad svetom se je zgrinjala pritajena žalost. Po cesti so prihajali škripajoči vozovi z drvni, vozniki so hripavo kričali na živino. Tedaj je Bernardek vzdihnil, ponudil se je za delavca in šel pomagat napravljat drva. Prihajal je domov premočen in utrujen, dišal je po lesu in vlagi, pa je vendar še vsak večer iskal, kje bi se dalo odkriti kako delo. Otroci so vlačili iz hoste drva. Tisti, ki je obljubil, je bil mož beseda, pripeljal jih je zvrhan voz. Drobili so veje in jih skladali ob steni. Bernardek je bil nekoliko v zadregi:

»Glej, ponudil bi ti kaj, pa nimam. Pa kadar bom imel, bom prvega tebe povabil.«

Potem se je spomnil na lesnike in pognal otroke po odročnih lazih. Veseli so iskali in nosili domov polne košare.

»No,« je sodil Bernardek, »to bi itak segnilo in letos je že tako dosti sadja. Ali ne bi še pri nas kuhali?«

Po dolgem oklevanju je poslal po kotel v Podgorje. Stara Martinovka ima tako majhno posodo, čemu je ne bi odstopila za dan ali dva. Bil je zanj nekak praznik. Važno je razkladal, kako je treba pripraviti drva in vodo. Čepel je s fanti pred kotlom in blaženo strmel v curljajočo tekočino.

»To diši!« je mlasknil z jezikom. Izpil je prvi kozarček.

»Dober bo,« je ugotovil. »Prav je, da je nekaj takega pri hiši.«

Potem je natočil še Tonetu. Fant je presenečeno pogledal, srebnil je enkrat in se nakremžil ter odložil kozarček.

»Ali ne boš?«

»To ni kaj prida.«

»Ti kaj veš! Najmanj po trideset lir bo liter.«

Tone je nekaj časa premišljeval.

»Potem prodajte in kupite nemu čevlje.«

»Viš ga!« je razočarano dejal Bernardek.

Počasi je začel tehtati sinove besede. Videl je vseh sedem obrazov okoli kotla, strmeli so v ogenj in pričakovali so nekaj lepega zaradi očetovega blaženega obraza. Da, fant ima glavo na pravem koncu. To žganje bo počasi splahnelo, nihče ne bo vedel za dobro voljo, nekoliko za zajtrk in kozarček ob mrzlih dneh — čevlji pa ostanejo. Začel se je smejati.

»Zakaj se smejete?«

»Dobro se mi zdi, iz žganja bomo napravili čevlje.«

Vendar mu je bilo težko, ko je nesel žganje Pograjcu, da ga spravi v Ljubljano. Dati ga je moral po dvajset in še nekaj za pot. Če bi šel sam, bi gotovo dobil več.

»Ne izplača se,« je preračunal. Dobil je denar in tiho odšel. Saj zmeraj ne bodo taki časi in bo že še našel kak kozarček. Ko pa je znova ugledal pred seboj sedem vprašujočih obrazov, si je dejal:

»Za enega sem že brez skrbi.«

Ko so se gnali z motikami po zemlji v bregu in jo čistili za bodočo pomlad, je prišel iz hoste stari Vrdnik. Bil je to svetopisemsko resen mož in kadar je spregovoril, so se ljudje ustavili in poslušali. Vsaka misel kos kruha, vsaka beseda cekin. Zato je bil dolgo let za župana in občinskega moža. Ko je pa ostarel, je pustil časti. Zdaj je hodil po svetu in se vsemu čudil. Ustavil se je sredi ceste in sklepal roke:

»Glej, glej, kdo bi si to mislil!«

Pri Bernardkovih se je naslonil na plot ter si prižgal pipo. Začuden je strmel v ozke lehe med skalami ter kimal:

»Tu je neka napaka, kdo bi si mislil! Spodaj preveč zemlje, da je ponekod neobdelana, tu grizete v skalo. Da, vsak po svoje trpimo.«

»Nekako se živi,« je dihal zasopli Bernardek.

»Seveda se živi, tudi tisti, ki leze na vislice, še živi. Pa kako?«

Bernardek se ni skušal spuščati v prepir. Sploh se je navadil molčati. Saj bi mu lahko ob vsaki priliki oponesli, da je sedel sedem dni. Odkar ga je pri košnji eden izmed pijanih fantov napadel s kurjím tatom, se je izogibal pogovorov, kjer bi moral povedati svoje mnenje.

Vrdnik je dolgo tehtal široki breg, nato je majaje z glavo odšel. V bregu je pa rilo v zemljo osem ljudi, še najmlajši je drezal s polenom po prsti in kričal: »Hijo! Hijo!« Morda je to vzpodbujalo njih misli, da so si predstavljali, kako orjejo z močnimi konji široke njive ob beli cesti...

Potem se je počasi približala zima, zemlja je pomrznila, pohiteli so z drvni, potem so se ceste razmehčale, snežilo je in deževalo in morali so

ostati pod streho. Mlajši so ostali na peči, starejši so z neko nevoljo hodili v šolo. Prišli so prazniki, tepežkali so po Višavi, koledovali kot Trije kralji — Bernardek jim je bil napravil bleščeče se zlate papirnate krone — prezebali so za pustnimi šemami, nato so se dnevi prevalili v novo pomlad.

Pozimi so več dni presanjali. Njih sanje so bile skromne, par voličkov, dobra krava in nekaj zemlje. Včasih se je kateri izmed mlajših spomnil in je rekel:

»Jaz bom general.«

Pogledali so ga začudeno, Franček je navadno zaničljivo oponesel:

»Toliko kot jaz škof.«

»Vse se lahko zgodi.« je rekel Bernardek prizanesljivo. »Bral sem, da so se že zgodile čudovite stvari. Človek si niti misliti ne more. In svetniki so bili tudi revnega stanu, ali ne?«

»Lahko da so bili,« je pomirljivo dejal Tone, »ampak cesar ali kralj ne more postati človek kar tako.«

»V Ameriki postane lahko predsednik.«

»Pa samo eden,« sta skomignila Franček in Tone, »nas je pa sedem. In šolan mora biti. Kdor je pa revež, ne more v šole.«

»Včasih se naučijo sami,« je zamišljeno pravil Bernardek. »Ravno v Ameriki, sem slišal, delajo tako. Čez dan delajo, zvečer se učijo.«

»Jaz bi ne mogel, kadar sem utrujen. In pri nas tudi luči ne prižgemo, ne?«

»Tudi za to je treba denarja,« je vzdihnil Bernardek. »Revež ostane zmeraj revež. Mislim, če bi imeli samo še kako njivo, koj bi nam bilo bolje.«

»Dve njivi najmanj.«

»In kravico.«

»In travnike.«

»Pa nekaj gozda.«

»Potem bi bili kar gruntarji.«

»Kakopa, toliko, da bi ne bili lačni. Morebiti ga bomo kdaj imeli. Ampak takrat boste že tako veliki, da meni ne bo nič več do vsega in bom že utrujen, da se ne bom mogel premikati.«

Zagledali so se v temo in videli pred seboj tiho življenje. Zunaj je pa snežilo in kdor se je ozrl skozi tesno okno, je videl, kako se drevice upogiba pod neznansko težo.

(Dalje prihodnjič.)

TIBETSKI REKI

Kdor še nikdar ni videl lastne sence, se smeje senci drugih ljudi. V mestu deli lovec divjačino in kože, še preden gre na lov.

Mar se ne sramuješ, da tat, ki te obišče, ne najde ničesar, kar bi odnesel!

Priden mož nosi morsko vodo vrh gore, če nima drugega dela.

Palček

Finska pravljica. — Orig. lesorez O. Gasparija

(Konec.)

Peter je jokal, Pavel se je smejal. Palček je hódil lahkih nog in s še lažjim srcem. Prišedši v gozd, se je razgledoval naokrog, toda visoka trava mu je zastirala razgled. Tedaj je zaklical na ves glas:

»Trol! Trol! Troll!«

Nato je zaslišal odgovor, ki se mu je zdel kot grmenje:

»Tukaj sem! Kdo me kliče?«

In velikan se je približeval, utirajoč si pot skozi gozd kot kak slon in iskajoč naokrog, ne da bi mogel opaziti, kdo ga je klical. Končno je povetil oči in zagledal na prevrnjenem deblu dečka, ki ga je gledal od spodaj navzgor.

»Ali si ti tisti, ki me je zbudil, ko sem po jedi počival?« je zaripel vprašal, obračajoč v duplino pod čelom debele, krvave oči.

»Prav jaz, dobri mož! Prišel sem, da bi te vzel v svojo službo.«

Velikan je prasn timer smeh:

»Res? Ti? Čakaj no, da te vržem v ono vranje gnezdo tam zgoraj na hrastu! Tako ti bom pokazal, kaj se pravi potepati se po mojem gozdu!«

»Po tvojem gozdu? Toliko je tvoj, da ga jaz lahko posekam v četrú ure.«

»Res? Rad bi te videl!«

»Tako j!« je vzkliknil Palček in izvlekel sekira.

»Sekira, moja dobra sekira, sekaj!«

In glej, dobra sekira je začela sekati, klestiti in cepiti, udarjajoč na levo in desno, zgoraj in spodaj...

»Dovolj, dovolj!« je prosil Trol. »Ti boš uničil mo... tvoj gozd! Toda, kdo si?«

»Čarovnik Palček sem, ki bi ti mogel z eno besedo odrezati glavo.«

In Palček se je spet usedel na deblo in, ker ga je pot zdelala in je postal lačen, je izvlekel svoj kruh in zasadil vanj zobe in ga grudil.

Trol ga je gledal ves radoveden in prestrašen.

»Kaj je tisto, kar ješ?« ga je vprašal, ker ni poznal kruha, človeškega hraniva.

»Kamen je.«

»In tako dobro ga zvečiš?«

»To je moja običajna jed, ob kateri nisem zrastel tako kakor ti ob volih, toda dala mi je bistrost, ki je ti nimaš. Pelji me v svoj dom!« Ukročeni Trol se je napotil, stopajoč pred mladeničem kot krotek pes, proti svoji votlini, veliki kot cerkev.

»Poslušaj,« je rekel Palček, ko sta dospela do nje, »na vsak način je potrebno, da eden izmed naju postane služabnik drugega. Napraviva pogodbo: če meni ne bo uspelo napraviti tega, kar napraviš ti, bom jaz tvoj služabnik; če pa ti ne uspeš napraviti tega, kar napravim jaz, boš ti moj služabnik.«

»Sprejeto!« je rekel Trol. »Prilegel bi se mi hlapček, ki bi imel pamet še zame. Torej, da začneva! Pojdi k reki in napolni mi te dve vedri, da si skuham juho.«

In pokazal je dva tako velika čebra, da bi bilo laže v njih utoniti kot premakniti ju.

Palček ju je zmedeno ogledoval.

»Te spravlja v zadrego ta opravek?« ga je vprašal Trol in usta so se mu od smeha raztegnila do ušes.

»Prav nič! Prémíšljeval sem samo, če ne bi bilo bolj prikladno, prenesti sem reko in jo preliti v posodo...«

Dobri Trol je bil ves preplašen nad to zamislijo.

»Ne, ne, le ostani, grem jaz! Ti medtem zakuri ogenj.«

Velikan je šel, se vrnil, obesil na verigo kot kupola velik kotel, poln vode, vrgel vanj zaklanega vola, petdeset lepih, celih zeljnatih glav in vrečo korenja. Ko je juha vrela, je pazil nanjo kot skrbna gospodinja in vsakotoliko jo je pokusil.

»K obedu!« je zaklical, ko je bilo vse gotovo. »Če moreš toliko pojesti, kot pojem jaz, bom tvoj služabnik; v nasprotnem primeru bom pojedel še tebe, da si bom posladkal usta.«

»Pa začniva,« je odgovoril Palček, ne da bi se zbegal.

Sedel je in si položil med kolena svojo dolgo usnjeno vrečo.

Po preteku četrtrt ure si je moral Trol razširiti pas za eno luknjico.

Palček je bil lahek in še mu je teknilo, kot bi komaj sedel k mizi.

In jedel je in jedel, Trol pa si je razširil pas še za eno luknjico.

»Kakšen želodec!« je ponavljal, gledajoč Palčka z očmi, polnimi zavisti.

In spet si je razširil pas za tretjo luknjico.

»Tudi jaz čutim, da postaja moj želodec že nekoliko poln!« je povedal Palček. »Toda saj si lahko pomagam!« To rekši je vzel nož in si razparal usnjeno vrečo.

»Na,« je rekel nato, podajajoč nož Trolu, »napravi še ti, kot sem napravil jaz.« Velikan se je vrgel na kolena in prosil:

»Prav lepa hvala! Jaz ne prebavljam železa! Rajši postanem tvoj služabnik!«

Rečeno storjeno. Trol je upognil koleno in poljubil Palčku roko v znak pokorščine. In nato si je naložil na rame svojega malega gospoda ter odšel v kraljevsko palačo.

Še nikdar ni bilo na svetu tako sijajne zmage duha nad surovo močjo.

V kraljevi palači so slavili velik praznik.

Nakrat se zasliši trušč, kot bi bil potres; kraljevska palača se je stresala na svojih granitnih temeljih.

Trol, kateremu je bil vhod prenizek, je skomignil z ramo in podrl glavni tram.

Vsi so stekli na balkon in prepadeni zagledali Palčka, zmagoslavno stoječega na ramah svojega strahotnega sužnja.

Tedaj je Palček stopil naravnost na balkon in se priklonil svoji kraljevski zaročenki:

»Princesa, želeli ste si sužnja. Evo vam dveh!«

Ta lepi poklon je vzbudil med dvornimi damami veliko odobravanje.

Kralj je ves zmeden peljal hčerko v vdolbino nekega okna in ji rekel:

»Hčerka moja, nimam več izgovorov, da bi odklonil tvojo roko temu mladeniču. Žrtvovati se boš morala v prid države.«

»Oče moj,« je prosila deklica, »dovolite mi, da na svoj način branim svojo prostost. Mogoče se mi posreči. Sabski kraljici se je tudi posrečilo zmešati kralja Salomona!«

Nato je šla k svojemu malemu snubaču:

»Palček, hraber si in srečen, toda to ne zadostuje, da bi ugajal damam.«

»Vem, Visokost,« se je takoj odrezal Palček. »Da kdo ugaja gospem, se mora ukloniti tudi vsaki njihovi muhi.«

Kraljična je zardela, pogledala svojega ženina in zdelo se ji je, da je zrastel za palec.

»Palček,« je trdo nadaljevala, »ni moja muha. Prepričati se hočem le o srcu in duhovitosti svojega bodočega moža. Zato ti stavim tri vprašanja.«

Palček se je tiho priklonil.

»Palček, ti, ki si prizadevaš dobiti roko kraljeve hčere, ali si preštel, koliko korakov je od kočice tvojega očeta do kraljeve palače?«

»To je odvisno od korakov, princesa,« je odgovoril Palček. »Tisoč je korakov vola in tisočkrat tisoč korakov mravlje, toda ni več kot en zamah sokolje peruti.«

Kraljična je premagana premerila Palčka in zdelo se ji je, da je spet zrastel za palec.

»Palček, ti, ki si prizadevaš biti nekega dne kralj, ali si premislil, kakšna razlika je med teboj in kraljem?«

»Dobro sem premislil, princesa,« je odgovoril Palček. »In toliko sem odkril, da oba, jaz in kralj, tlačiva z nogami zemljo in da se niti kralj niti jaz ne dotikava s čelom neba.«

Premagana princesa je premotrila Palčka in zdelo se ji je, da je zrastel spet za palec.

»Še zadnje vprašanje,« je rekla s trepetom v glasu. »Ugani, katera je v tem trenutku moja skrita misel?«

Palček je trenutek okleval. Nato je z enakim trepetom v glasu odgovoril:

»Princesa, komaj si upam uganiti. Vi si v tem trenutku mislite, da nisem vreden vašega srca in vaše roke.«

Princesa se je nasmehnila in mu segla v roko.

Tedaj pa je Palček pred njenimi očmi dobil postavo sprejemljivega ženina. In kraljična ni dvomila, da se bo, o svojem času, zdel ljudstvu primeren kralj.

Janko Samec

Punčka

Ta moja punčka res je čudovita
in živa vsa, čeprav je le igrača,
saj kamor koli grem, povsod obrača
oči za mano in smehlja se zvita.

Če ne pogledam je, pa srborita
spusti se v jok in zviija se ko kača,
da solz prepolna moja je brisača,
ko brišem jih raz lica ji umita.

Tako doseže vse, kar ona hoče
s tem smehom svojim, z grenkimi solzami,
ko iz srca pred mano se razjoče.

Hvaležna res sem zanjo svoji mami,
ki je prosila, da mi dal jo oče
za god je z darežljivimi rokami!

Tone Gaspari

Zimska noč

Izv. lesorez O. Gasparija.

Devetnajstletnik sem se pripeljal v svojo prvo službo tja gor, kjer se zajeda babnopoljska skledasta dolina med snežniške in kočevske gozdove. Prvo leto sem oblezel tisto okolico po dolgem in počez, pretaknil sem vsa pota in steze, kakor bi imel od kilometra. Dejal bi, da sem tako spoznal skoraj vsako ped tiste zemlje. Največkrat sem pri tem naletel na oglarja Zelnikarja, ki se ni mogel zadosti načuditi, kaj me nosi po gmajnah, ko bi vendar najlaže doma sedel v senci. Vselej sva jo potem mahnila kako uro skupaj, da mi je Zelnikar pripovedoval ter razkazoval.

»Volcje? Prav v vas jih še ni bilo!« mi je na vprašanje pojasnjeval. »Na medveda sem že naletel v Skalovcu. Na volka ne bi rad!«

Dejal sem mu, da tudi jaz zato poleti bolj pretikam okrog, ker bom pozimi doma ostajal in bral.

»Pa ja!« se je razveselil moje odločitve. »V zapečku zima hitro mineva; ne more do živega ne burja ne zver.« Potem je popravil: »Ko zameti skozi okno pogledajo, pa še v zapečku nisi varen.«

Tako je bilo naslednjo zimo. Snega je natreslo čez kolena, nato je zrasla nekaj dni pred polno luno burja ter ga razmetala po zatišjih in zaklonih. Ceste je pobrisala, vzdignila z zateglim javkanjem oblake pršiča.

in nato zadelala ovinke. Okrog šole je tako tulilo, kakor bi se zbrale na vogalih lačne zveri.

V soboto proti poldnevu se je burja malo unesla. To je bilo zadosti, da me ni obdržalo doma. Zamete pod Bukovico sem sicer moral gaziti v célo, po zbrisih pa sem korakal, kakor bi se izprehajal. Komaj streljaj je bilo do hrvaške meje in še dober kilometer, pa sem dosegel premrzeli in utrujeni sosedni Prezid.

Pri prijatelju, ki me je bil povabil, sem najprej posrkal vroč čaj. Tako se je spet povrnila dobra volja, ki je povzročila, da sem se ob smehu in pomenku zasedel do večera. Pri obiskih se ne moreš kar tako odtrgati, ako nimaš drugod nujnega posla! Bilo je že po deveti, ko sem se poslovil. Nisem slutil, kako mi bo v tisti noči prav prišla okretnost in prisebnost. Pozneje mi res nikoli ni bilo žal, ker sem se v mladih letih toliko potikal po lesnikah in divjih češnjah.

Roke sem potlačil do komolcev v suktno in kučmo poveznil čez ušesa. Ob nosu in licih sem čutil malo burje. Polna luna je spremenila okolico, ki je bila zasnežena, da ni bilo v daljavi razločiti gozdov in hiš, v mlečno-belo pokrajino, čudovito lepo in mirno. Konec tega je padala od pokopališkega zidu in od jagnedi na cesto senca, od tam dalje pa ni bilo madeža. Mislil sem, kako sta se v poletnih svetlih nočeh odražala od bele ceste Gavgarski grič in Vražji vrtec, ki sta stala kot dva črnobradata stražarja na vsaki strani obmejne doline. V tisti noči sta bila čista, bela in tako blizu, da bi razločil na vrhu podlasico.

Veselim sem se razgleda na vzponu ceste, kajti tam se je odgrnila vsa dolina tja do Police. O, tudi zima je lepa! Mlad sem bil, suh in koščeni, ali zdrav kot dren, prvo leto sem otepal sam svoj kruh. Ponosen sem bil na to in nenadoma me je prevzelo toliko prešernosti in poguma, da bi krenil s ceste in bredel ta beli, moknati sneg vse vprek tja do doma.

Na prelomu ceste sem obstal. Pritisnil sem se k zidu pri jagnedi. Oči so se mi razprle in obtičale na Gavgarskem vrhu.

Kaj je to? Dve senci! Dvoje vran leti tik nad snegom? Ne! Živali sta, toda vrani nista!

»Volkova!« mi je nato glasno ušlo, kakor bi hotel zaklicati na pomoč.

Razločil sem, kako se v diru pomikata senci po grebenu proti vrhu. Druga za drugo. V trenutku sem spregledal: lisica po navadi ne lovi v dveh; srni bi bili večji; pes se zdaj tišči dóma — — volkova sta... Na vrh — potem doli na cesto — in —

»Na drevo!« sem sklenil.

Zagazil sem po snegu do jagnedi, se z vso močjo odgnal, toda veja je bila previsoko! Do zida sem preskočil. Tam sem se oprijel skozi sneg vrhnjih kamnov in s čevlji poiskal toliko razpoke, da sem splezal na vrh. Sila in skrb sta mi dala moči za dva. Odgnal sem se z zidu ter zagrabil za prvo vejo, na kateri sem obvisel. Plaz snega se je usul po meni. Še dva krepka prijema pa sem stal na veji tik ob deblu. Pri tem mi je padla rokavica na tla. Zeblo me ni nič, kakor bi se to godilo poleti. Po vsem telesu sem čutil neprijetno vročino, noge so se mi tresle, dihal sem s polnimi pljuči in v sunkih, srce mi je razbijalo, da sem ga imel v sleherni žili.

Videl sem razločneje. Prav blizu ceste sta že bili živali. Tam je širok jarek. Res, preskočili sta ga. Na cesti sta za trenutek obstali, kakor bi izgubili sled. Pa sta se takoj nato spet zasukali in jo ubrali po cesti proti meni.

Ni me več Bog ve kako skrbelo. Burja piha od volkov, zato me ne moreta zaslediti. Ako zavohata ob pokopališču moje stopinje, ne bo nič

posebnega, saj ne znata plezati. Bom pač prečul noč na jagnedi, kljub temu, da bi bilo udobneje doma v postelji.

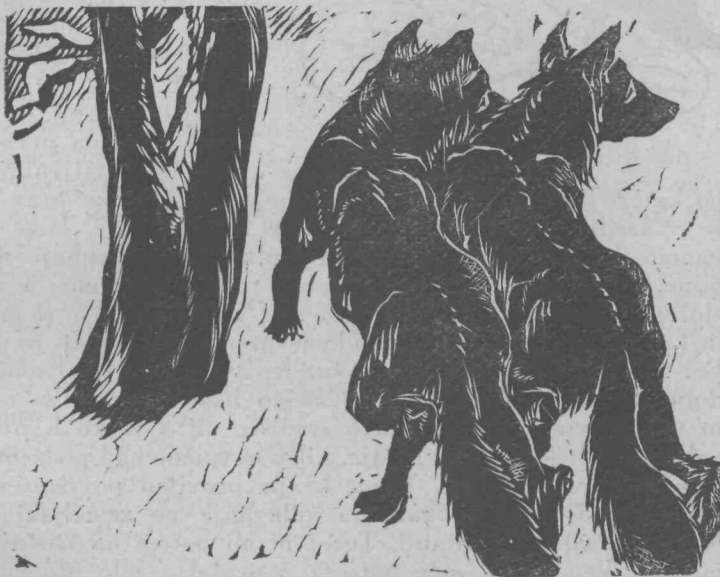
Tekla sta skoraj vstric, le za glavo je bil eden na desni zadaj. Prvi je povešal gobec k tlom. Od belega snega sta se odražala kakor leteči pošasti, toda kmalu sem zagledal posamezne dele telesa. Še kakih sto korakov!

Ovinek je toliko spremenil burji smer, da je nastal nekaj metrov od dreves čez cesto visok zamet. Popoldne sem napravil skozenj ozko gaz. Z drevesa se mi je zazdel kakor zid. Tam se bosta najbrž ustavila in me zagledala.

Stal sem pritisnjen ob deblo ter nepremično opazoval, medtem pa so se mi v mislih spreletavali načrti.

Bližala sta se v hitrem, enakomernem teku. Videl sem ju že prav dobro: telesi sta jima bili zleknjeni, uhlja položena na glavah, močna repa sta kakor plavala v zraku. Še dva, tri metre! Zabredla bosta v zamet in potem se bo odločilo.

Ne da bi se ustavila, sta se tik pred zame-
tom okrenila na desno, preskočila — hop, hop — v nezameten cestni jarek in jo ubrala po zbrisu mimo pokopališča in po rebri navzgor. Za minuto sta izginila; potem sta se pokazali visoko zgoraj pod gozdom samo še dve bežeči senci in izginili med drevjem.

Premaknil sem se le toliko, da sem se prepričal, da ne sanjam.

Dolgo sem še čakal na jagnedi, kakor bi se bal, da se utegneta zveri povrniti. Silno me je zažejalo: jezik je postal suh in vročičen. Zaskrbljenost in nestrpnost sta popustili, zato me je začelo zebsti. Povsod so mi spet begale oči. Ali se ni tam mekaj zganilo? Ne! Brž dol in domov!

Da bi se ogrel, sem do meje tekkel. Pri prvih hišah v vasi sem postal, da sem se oddahnil. Vas je ležala skoraj zakopana v snegu: nobenega razsvetljenega okna ni bilo, nobenega glasu, nobenega najmanjšega giba nikjer. Visoko nad hišami je svetila velika mrzla luna. Nehote sem se ozrl: tam onstran meje so stale jagnedi. Ena izmed njih se je natančno odražala od ostalih.

Nikomur nisem pravil zgodbe, pa je naslednji dan v nedeljo že vsa vas vedela o volkovih.

Zelnikar mi je pokimal: »Volkova, volkova! Nihče drug! Smo ju zjutraj sledili za bajtami.« Ugotovil je smeje, da sem vse prav naredil, vendar mu ni hotelo v glavo, zakaj sta se zveri v taki zimi ogibali naselij.

ISANO POLJE

Rajko L.

O potresih

V zadnjem času smo čutili v Ljubljani dva zaporedna potresna sunka in gotovo ste se spraševali, od kod prihaja to tresenje zemlje. Dolgo niso vedeli, kje tiči vzrok, da se tla pod nami kar na lepem prično zibati in majati. Učenjaki si razlagajo to tako:

Znano je, da se vsako telo pri segrevanju razteza in obratno pri ohlajenju krči. Tudi naša zemlja, ki je bila nekoč žareča krogla, je bila včasih precej večja. Po sto in sto tisočletjih pa se je ohlajala in krčila. Najbolj se je ohladila na prvišini in tako je nastala iz raztaljenih snovi trda skorja,

po kateri hodimo mi sedaj. Ta skorja se še vedno prav počasi debeli, ker je v sredini naše zemlje še vedno žareča snov, lava imenovana. Za to imamo dokaz pri ognjenikih ali vulkanih, ki bruhaajo to lavo, zelo vroče pline, pepel itd. Ker se je ohlajanje vršilo postopoma, je skorja naše zemlje zložena iz skladov različnih kamenin. Ti skladi pa se ravno zaradi ohlajenja in krčenja zemlje lahko nenadoma premaknejo in to je prvi vzrok potresa. Pri tem premiku se tresenje razširi ali, kakor pravimo, valovanje gre od dotičnega mesta naokrog. To mesto leži navadno zelo globoko v zemlji in mu pravimo podzemeljsko središče ali s tujko hipocenter. Potresne valove občutijo najprej ljudje, ki so navpično nad podzemeljskim središčem, torej njemu najbližji. Temu kraju pravimo površno središče ali epicenter. Od tod se razširja valovanje po zemeljski skorji z ogromno hitrostjo 300 km v minuti. Torej bi mi potres na Dunaju začutili čez eno minuto. Vendar pa moč potresa z razdaljo zelo pojema. Tako bi potres, ki bi na Dunaju rušil hiše, pri nas pometal dimnike s hiš in malo razrahljal slabo zidovje. Predmeti, ki niso pritrjeni v površnem središču, odskakujejo od tal, ker pridejo sunki iz notranjosti navzgor, dočim se v oddaljenih krajih vse zaziblje, kakor se ziblje ladja na morju.

Potrese spremljajo navadno tudi bruhanja vulkanov. V bližini teh gorá potresi niso tako močni in jih čuti le najbližja okolica. Povzroči jih najbrž napetost razgretih plinov in lave v zemlji.

Pri nas lahko nastane potres, če se poruši kaka kraška jama. Vendar se taki potresi že v majhni oddaljenosti komaj zaznajo.

Za določanje potresov imamo posebno pripravo — potresomer. Ta zaznamuje na poseben način vsak najmanjši potres, tudi v oddaljenosti več tisoč kilometrov. Pri tem se lahko prepričamo, da se potresi vrste vsak dan, za katere pa se naša ogromna zemeljska obla še zmeni ne.

Po zelo hudih potresih se pojavijo v zemlji lahko razpoke, premaknejo se cele zemeljske plasti (n. pr. obala zleze pod morje). Potres razburka morje, poruši hiše in tovarniške dimnike, tu pa tam usahnejo tudi studenci in se pokažejo novi itd.

V Ljubljani in okolici je bil na velikonočni ponedeljek 1. 1895. hud potres, ki je porušil ali močno poškodoval mnogo hiš. Ljudje so se v strahu večinoma izselili iz mesta v predmestja, kjer so nižje in bolj varne hiše, mnogi pa so odšli tudi na deželo. Mesto je v hitrici postavilo za brezdomce lesenjače (barake), nekateri pa so prebivali kar v velikih sodih, ki so jim prej izbili dno za vhod v to zasilno bivališče.

V spomin na ta potres se vrši še dandanes na velikonočni ponedeljek prošnja procesija.

Zadnje čase se pojavljajo pogosto potresi po Turčiji, ki zahtevajo mnogo žrtev. Eden izmed najhujših potresov pa je bil 1. septembra 1925 na Japonskem. Porušil je cela mesta, opustošil lepe pokrajine in končal tisoče in tisoče ljudi.

J. Kmet

Zakaj kokoš vedno brska

Ko je Bog ustvaril živali, je vsaki posebej prav lepo okrasil obleko. Ni še opisal zadnjega ptička, ko pride k njemu priliznjena muca in se mu podrgne ob noge.

»Kaj bi pa rada?« jo ogovori Stvarnik.

»Lačna sem,« pove boječe muca.

»I, ne bodi tako nepočakana. Kaj misliš, da sem pozabil nate? Saj veš, da so še dlake tvojega kožuščka preštete, pa bi tebe prezrl?«

Potlej je stegnil svojo darežljivo roko in obilno nahranil vse živali od najmanjše do največje.

Kmalu se je polh zadovoljno zvil v kolač in zadrnuhal. Muca je s polnim želodčkom zadremala in začela prestiti. Vse živali so mirovale in počivale ter vsaka v svojem jeziku in narečju zahvaljevala neskončno dobroto božjo, le kokoš je še vedno stopicala po zemlji, zdaj pa zdaj brsknila s krepeljci, pogledovala med listje, pikala in se sama s seboj pogovarjala.

»No, kokoška, kaj je pa s teboj?« je zaskrbelo Stvarnika, »kaj si lačna?«

»O, hvala ti tisočkrat, Stvarnik moj! Saj veš, zamudila sem. Zato sem zadnja prišla na vrsto. Proti koncu je bilo pa že vsega po malem. Nič zato! Si bom pa še sama kaj poiskala,« je zarahtala in veselo pobrskala po gnoju, da je vse letelo okoli nje...

Še danes izpolnjuje, kar je obljubila Stvarniku, le pogledajte jo...

Otroška modrost

Nima takih staršev

Branko je bil poreden in mati ga je našeškala.

»Huj, kako si neubogljiv! Pogled svojega prijateljčka Borisa, ki je tvoje starosti in ga starši nikdar ne tepejo.«

»Uh, uh, seveda,« je zajokal Branko, »ko bi imel tudi jaz take — starše.«

Kako bomo varčevali

»Tonček,« pravi mati, »odslej bomo morali zelo varčevati. Oče ne bo več pil po gostilnah, jaz ne bom več jedla slaščic — a ti, Tonček, kako misliš varčevati?«

»Jaz pa ne pojdem več v šolo,« se odreže sinko.

Naša šola

Pravijo, da vsak berač svojo malho hvali in prav tako vsak šolar svojo šolo. Jaz pa kljub temu trdim, da smo v našem razredu vsi po vrsti vredni pohvale, če ne že pri učenju, pa v drugih ozirih. Vsak pač ni za vse. Kakšen dolgčas pa bi tudi bil na svetu, če bi si bili vsi ljudje podobni, recimo vsi strašno resni ali pa vsi enako smešni. Nas je v razredu štiri-deset in smo si tako različni kot cvetje na travniku. Zato tudi pravijo včasih naši učitelji, da smo »pravo cvetje«. Če bi rekli koprive, bi to gotovo pomenilo slabo, a cvetje je le cvetje.

Med seboj se tako razumemo, da si vse nagajivosti sproti odpuščamo in ne kuhamo jeze, še manj pa se tožarimo, ker bi tega ne bilo konec, če bi se enkrat začelo. Kako nerodne so že tiste preiskave, ko pride vedno kaj novega na dan. Tone je Jožeta, Jože mu je vrnil, Stanko je posegel vmes in se mimogrede zadel ob Lojzeta, da je polil tinto na Francetovo knjigo, ki je še šolska povrh. Če bi kdo vse to tožil, je kmalu polovica razreda v preiskavi za prazen nič, da ne govorim o posledicah. Zato ne maramo tožba, poravnavamo se raje sproti in se ne izdajamo za svoje otročarije. Tudi v zgodovini smo se že večkrat učili, da je izdajstvo najgrše dejanje.

Med seboj se prav dobro poznamo, saj smo skoraj vsi od prvega razreda skupaj. Zato naj opišem nekaj najvidnejših zastopnikov našega slavnega četrtega razreda.

Najbolj močan med nami je Jože. Kadar je treba ukrotiti kakega petelinčka, pozovemo vedno Jožeta na pomoč in ta naredi kmalu red. Zna te tako prijeti za roko, da ti kar otrpne in moraš napovedati konec boja ali po naše »zapik«. Zaradi izredne moči je dobil Jože častni priimek Krpan. Rečemo pa mu tako le takrat, kadar naj nastopi svojo pomirjevalno službo.

Za važne razsodbe, kdo ima prav in kdo ne, pa je najbolj odločilen Cene. On vedno modro razsodi in ga imamo zaradi njegove pravičnosti vsi radi. Zato mu pravimo — pa samo, kadar razsoja — šišenski župan. Če dobimo težko računsko nalogo, jo bo Cene gotovo prvi pravilno rešil. On nam je v zadregi vedno dragocena moč. Zapletene uganke v »Vrtcu« nam mimogrede razvozlja, da ga kar občudujemo. Prepisati jih pa ne pusti, ampak nam pokaže samo približno smer rešitve, češ, zdaj pa plavajte sami.

Čisto poseben pojav pa je naš sošolec Mirko. Majhen je, krotak in ponižen ter nikdar nikomur ne skali vodice. Uči se bolj težko, pa s pridnostjo vse premaga. Zaradi marljivosti ga imajo tudi učitelji prav radi in

mi mu nikoli ne nagajamo, čeprav tu pa tam pri pouku kako prav debelo potoči.

Dobili smo ga kot ponavljavca v prvem razredu, pa je do sedaj srečno priplaval z nami v četrti razred. Če bi ne bil tako priden, bi bil gotovo vsako leto omagal.

O njem pripovedujejo njegovi prvi sošolci iz prvega razreda tole smešno dogodbinco: Proti koncu leta so imeli prvo sveto spoved. Med drugimi je čakal pri spovednici tudi Mirko, da odloži svoje bremence z duše, ki pa gotovo ni bilo pretežko. Vsak je gledal, da pride čimprej na vrsto, le Mirko se je tiščal v ozadju in ni rinil naprej. Neki sošolec opazi, kako se Mirko obotavlja, pa ga na tihem vpraša: »Zakaj pa ne greš? Saj prideš lahko na vrsto.« Mirko mu razodene svojo skrivnost takole: »Veš, bom počakal, da pridejo vsi na vrsto. Potem bom pa vprašal gospoda kateheta, kdo se je izpovedal, da je meni pipec ukradel...«

Ni znano, če je Mirko res to vprašal pri spovedi, ker se iz spovednice nič ne izve. Res pa je, da Mirko ni dobil pipeca, ker ga je najbrž kje izgubil. Če pa Mirka vprašaš, kako je pri prvi sveti spovedi izpraševal za svojim pipecem, se samo smeje in smejal se je gotovo tudi gospod katehet, če je bila zadeva res taka, kot so jo naprtili našemu dobremu Mirku.

Med sošolci je gotovo najbolj priden in nadarjen ubogi Pavle. Z materjo sta sama in stanujeta v revni podstrešni sobici stare hiše daleč v predmestju. Mati je ves dan zdoma. Zgodaj zjutraj gre kurit v neko šolo, čez dan pospravlja in snaži pri bogatejših ljudeh in se zvečer vrača trudna domov. Pavle hodi rano v jutru ministrirat in zasluži s tem že pred poukom zajtrk. Ob tednu in za praznike pa dobi še kak denar za zvezke. Kosilo mu dajo v šolski kuhinji. V počitnicah si kuha sam, kar mu mati zjutraj pripravi.

Pavletov oče je bil zidarski delavec. Pri delu se je ponesrečil, ko je imel Pavle komaj tri leta. Njegovo sliko nosi Pavle vedno pri sebi.

Ta naš sošolec nikoli ne miruje. Med letom je navozil iz gozda toliko dračja, štorov, lubja, trsak in storžev, da bosta z materjo prebila zimo skoraj ob tem. Nabiral je tudi gobe, borovnice, kostanj in druge sadeže, nekaj za dom, nekaj za prodajo, da mu je z izkupičkom kupila mati nove čevlje. Strgano obleko si zašije Pavle tudi sam, če nima mati časa.

Tak je naš Pavle. Kljub svoji revščini je vedno dobre volje. Večkrat pravi: »Če sem podnevi lačen, si malo zažvižgam, pa je bolje. Zvečer grem pa spat in pozabim na lakoto.«

V šoli zna vse, ker je bistre glave in še priden povrh. Učitelji in sošolci ga imamo zelo radi. S svojimi dovtipi skrbi tudi za dobro voljo v razredu.

Po letošnjih božičnih počitnicah Pavleta ni bilo v šolo. Vsem se je to čudno zdelo. Doslej ni še nikoli izostal. Tudi drugi dan ni bilo ne njega, ne pismenega opravičila. Zato je naročil gospod učitelj, naj ga gre kdo obiskat, ker je gotovo bolan in mati zaradi drugih svojih opravil ne more priti tega povedat v šolo.

Ponudil se je Jože, ki stanuje najbliže. Drugi dan je povedal v šoli: Pavle se je opekel in mora biti še nekaj dni doma. Med prazniki je kahal večerjo zase in za mater. Bil je golorok in se mu je po nesreči vnela srajca, da ima vso roko opečeno in povito.

»Revež,« je rekel gospod učitelj, ko je to slišal, in se zamislil. V razredu je nastala tišina kot v cerkvi pred povzdigovanjem. Gospod učitelj je čez nekaj časa dodal: »Tako priden fant, pa trpi najbrž še lakoto poleg bolečin. Le pojdite ga kaj obiskat, dobro se bo zdelo osamljenemu siromaku.«

Takoj v odmoru smo zbrali polno torbico božičnih dobrot za našega Pavleta. Eden je dal jabolko, drugi pomarančo, tretji orehov, kruha in celo nekaj denarja smo nabrali. Vse to naj bi nesla Pavletu Jože in Tone ter ga pozdravila v imenu nas vseh.

Odposlanca sta to izvršila še tisto popoldne in nam drugi dan pripovedovala, da je bil Pavle zelo vesel in nas vse pozdravlja. Rad bi že prišel v šolo, ker mu je doma dolgčas po nas. Pavle jima je povedal, da je bil pravkar pri njem tudi gospod učitelj, ki mu je prav tako prinesel lep novoletni dar, poln zavoj samih dobrih stvari.

Kar svečano mirno je bilo v razredu, ko sta nam Jože in Tone to pripovedovala. Tedaj smo začutili vsi, da je naš razred res prava družina. Bili smo vsi srečni ob tej lepi misli.

NAŠA POŠTA

Cenjeni g. urednik!

O kako mi zaigra srce, ko prinese častita sestra »Vrtce« v razred. Željno se mi stegnejo roke po njem. Najprej preberem »Janezkove domače naloge«. Najrajši jih prebiram, ker tako prijetno opisuje svoje dogodke. Dostikrat se naučim kar vse pesmice iz »Vrtca«. Tudi »Sedem Bernardkovih« mi je všeč.

Cenjeni gospod urednik, le še kaj lepega napišite in ostanite zvesti »Vrtcu«, kakor bom jaz ostala njegova zvesta naročnica.

S spoštovanjem Vas pozdravlja

Kačar Marija,

uč. 4. b r. v Lichtenthurnovem zavodu
v Ljubljani.

Cenjeni g. urednik!

Pišem Vam prvo pismo. Na »Vrtce« sem naročena tretje leto. Zelo rada berem povesti, še rajši pa si belim glavo z ugankami. Če je katera pretežka, nam jo naša častita pomaga razvozljati. List »Vrtce« mi je zelo všeč. Komaj čakam, da ga dobim. Zadržic sem se razveselila, ko sem videla svoje ime med izžrebanimi. »Pravljice in pripovedke« Lee Faturjeve sem dobila. Prav rada jih čitam in sem »Vrtcu« hvaležna za knjigo.

Prav lepo Vas pozdravlja

Šolar Marija,

uč. 4. r. v Lichtenthurnovem zavodu
v Ljubljani.

Cenjeni g. urednik!

Z veseljem vzamem pero v svojo desno roko, da Vam napišem svoje prvo pismo.

ce. Najprej Vam povem, da sem doma v beli Ljubljani. Mesečni list »Vrtce« mi je zelo všeč. Z veseljem berem lepe povestice in pravljice. Vsak mesec najprej pogledam »Sedem Bernardkovih«. To me namreč najbolj zanima.

Še nekaj Vam povem. Veste kaj, malo knjižnico imam, ki je moja. Vsakokrat, ko prejmem list »Vrtce«, sem neizmerno vesela, ker se moja mala knjižnica zopet obogati za en zvezek »Vrtca«.

Tudi na zanke in uganke ne pozabim. Zelo rada si z njimi belim glavo. Le kmalu jih spet pošljite! Videli boste, da čeprav sem majhna, nekaj le znam.

Lepo Vas pozdravlja

Rakušček Verica,

uč. 4. r. v Lichtenthurnovem zavodu
v Ljubljani.

Mladim dopisovalcem

Urednik dobiva večkrat pisma, ki so zelo površno pisana. Pri nekaterih je pisava komaj čitljiva, v drugih pa je mnogo napak, ki jih je treba pred natiskom popraviti.

Pohvaliti pa moram gorenje dopisovalke, ki so napisale pisma prav lično in skoraj brez napak. Taka bi morala biti vsa pisma. Kar damo iz rok, mora biti po vsebini in obliki kolikor mogoče popolno. Prihranite si zase vedno tudi prepise pisem, da lahko pozneje, ko je pismo natisnjeno, primerjate, kakšne napake ste naredili.

Nekateri želijo, da bi se list povečal. Vsem tem sporočamo, da je obseg lista določen z zakonito naredbo in se tu ne da nič izpreminjati.

Rešitev ugank v 5. številki »Vrtca«

1. Čitaj in dobiš: — *Vse kar tebi dobro de, drugim naj želi srce.*

2. Čitaj paroma od znotraj navzven vsak drugi par črk: — *Imenitni dolžniki so slabi plačniki.*

3. Čitaj nazaj, preskakovaje vnanji in notranji krog: — *Vsem mero zorhano dobrot naj v novem letu da Gospod.*

4. Jemlji iz vnanjega in notranjega kroga 1., 3. in 2. črko: — *Kdor hoče zapovedovati, mora znati ubogati.*

5. Jemlji vsako drugo črko v zunanjem, nato vsako v notranjem krogu: — *Troje svetih je nalog: Mati — Domovina — Bog!*

Vse uganke so rešili:

Gradac: Plut Damjan, Ljubič Nada. — Griblje: Papič Mirko, Jaklič Jakob, Kure Tone, Totter Jakob, Šterk Alojzij, Brodarič Vida, Križan Ana, Šimec Pepa, Pezdirc Marija, Milek Jož., Štrukelj Vid, Zeljko Ivan, Dragoš Janez, Jaklič Jože, Pezdirc Ana, Husič Vera, Bahor Marija, Veber Friderik, Žunič Janez, Jakofčič Neža. — Ljubljana: Serajnik Juša, Lindtner Desa, Škofic Fani, Strojan Brigita, Čučnik Angela, Potočnik Zdenka, Predovič Marija, Sotler Anjuta, Pogačnik Vera, Gamšek Rozalija, Orehek Sonja, Janežič Tončka, Kuret Efrema, Belič Ljudmila, Večerin Jelka, Hrovat Jožica, Novak Anica, Jakopič Breda, Anžič Marija, Pavčič Kornelija, Mesojedec Dana, Sedej Majda, Mučič Milena, Mojzer Marija, Rakušček Vera, Grosman Terezija, Hartman Saša, Zorman Mar., Trtnik Jožica, Smrajc Tončka, Struna Tatjana, Rybař Ljerka, Hrušovar Mihaela, Hočevar Božena, Čučnik Marija, uč. v Lichtenthurnu; Perat Frančiška, Sos Breda, Kranjc Marija, Čelešnik Milena, Kosovel Marija, Zelnik Judita, Zupančič Pavla, Kosovel Nikolaja, Erbežnik Inka, Kosec Matilda, Štrukelj Ana, Colja Boža, Slapničar Ančka, Baus Vera, Zorman Hilda, uč. 1. dekl. lj. š.; Debevec Bogo, Sivec Aleksandra, Födransperg Andrej, Zavrl Marijan, Puc Marija, Nograšek Peter, Sevec Jožica, Vončina Drago, Zupančič Silvester, Škraba Janez, Kamenarič Niko, Kajnc Vera, Dovč Ciril, Žvokelj Marko, uč. lj. šol; Buh Janez Schubert Marija, Videnšek Bogumila, Zupančič Frančiška, Vesel Magdalena, Sojar Valentina, dijaki in dijakinje. — Podzemelj: Tome Nikolaj, Črnič Malka, Kralj Janez. — Vrhnika: Jakomin Justina, Markelj Polda.

Izzrebani so bili in dobe nagrade:

Jaklič Jože, Griblje, p. Gradac; Smrajc Tončka, Vončina Drago, Nograšek Peter, Kranjc Marija, Erbežnik Inka, Debevec Bogo, Hrovat Jožica, Zupančič Silvester, Štrukelj Ana, vsi iz Ljubljane.

»Vrtca« izhaja mesečno. Letna naročnina je za skupna naročila 20 lir, za posamezne naslove pa 25 lir. List izdaja in tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani. Zanj odgovarja Jože Kramarič. Glavni in odgovorni urednik Fr. Ločniškar v Ljubljani, Ulica 3. maja št. 10. Sklep uredništva je peti dan v mesecu. — Uprava »Vrtca« je v Ljubljani, Kopitarjeva ul. št. 2 (H. Ničman).